

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլի, կես տարվանը 6 ռուբլի:
Առանձին համարները 7 կոպեկով:
Թիֆլիսում գրվում են միմյանի խմբագրատան մէջ:
Մեր հասցեն. Тифлисъ, Редакція «Мшакъ».
կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի և տոն օրերէն):
Յայտարարութիւն ընդունվում է ամէն լեզուով:
Յայտարարութիւնների համար վճարում են
խրաքանչիւր բառին 2 կոպեկ:

ԱՌԱՋԻԿԱՅ 1891 ԹԻԱԿԱՆԻՆ

ՄՇԱԿ ԴՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԿԻՐ

Կը հրատարակվի Թիֆլիսում, նոյն դիրքով և նոյն պրոգրամայով: Մեր կը ստանանք սեփական ՀԵՌԱԳՐԱՆԵՐ:
«ՄՇԱԿ» տարեկան գինը 10 ռուբլի է, վեց ամսվանը 6 ռուբլի:
Գրվել «ՄՇԱԿ» կարելի է ԽՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՓՈԳՐԱԿԱՆ ԿԱՆԿԱՐԱՆԻ մօտ:
Կայտարարութեան ուրիշ քաղաքներից «ՄՇԱԿ» գրվելու համար պէտք է դիմել հետեւեալ հասցեով. ТИФЛИСЪ, Редакція газеты «МШАКЪ», իսկ արտասահմանից. Tiflis, Rédaction du journal arménien «MSCHAK»:
Յայտարարութիւններ ընդունվում են թէ հայերէն, թէ ռուսերէն և թէ օտար լեզուներով բառին վճարվում է 2 կոպեկ:
«Մշակ» առաջին երեսի վրա մասնաւոր յայտարարութիւններ չեն տպագրվում, այլ տպագրվում են միմյանի լրագրողների յայտարարութիւնները, մահացողների և պաշտօնական հաստատութիւնների յայտարարութիւնները, որոնց համար կրկնակի է վճարվում: Մահացողների տպագրելը առաջին երեսի վրա արժէ 4 ռուբլի, իսկ չորրորդ երեսի վրա՝ 2 ռուբլի:
Խմբագրութեան հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Երկուսն զարդանք. — ԵՆԻՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ:
Հասարակաց կարծիք. Առողջական վերահսկողներ. Նամակ Գորիսից. Նամակ Սոֆիայից. Նամակ Խմբագրի. Երեւն լուրեր. — ԱՐՏԱՌԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Մակուի խանութիւն հայեր. Արտաքին լուրեր. — ԽԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ. — ՀԵՌԱԳՐԱՆԵՐ. — ՏԵՂԵԿԱՅՈՑ. — ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — ԲԱՆԱՄԱՐԱՆ. Ահաբանք:

ԵՐԿՍԵՆ ԳՐՈՑՆԵՐ

«Մշակ» ներկայ համարի ներքին լուրերում ընթերցողը կը գտնի մի լուր, որը հաղորդում է թէ Պետերբուրգում դիտաւորութիւն կայ հիմնուել մի մասնաւոր միջնակարգ երկսեռ դպրոց, որտեղ տղաները և աղջիկները միասին կը սովորեն: Այդ տեսակ ուսումնարանն առաջինը կը լինի Ռուսաստանում:
Մինչև այժմ բացի Ամերիկայից և Շվեյցարիայից, գրեթէ ամբողջ աշխարհում

տղաները և աղջիկները առանձին ուսումնարաններում ջոկ ջոկ են սովորում: Միայն եւրոպական տարրական (սկզբնական) ուսումնարանները երկսեռ են, այդ բառի բուն նշանակութեամբ, այսինքն այդ ուսումնարաններում տղաները և աղջիկները միասին են սովորում, այն ինչ միջնակարգ երկսեռ դպրոցների սխումբը մինչև այժմ ընդունված չէ եւրոպական ոչ մի երկրի մէջ: Նոյն իսկ Շվեյցարիայում, որտեղ բոլոր տարրական դպրոցները երկսեռ են, դեռ ևս ընդունված չէ երկու սեռի միասեռ ուսումը միջնակարգ դպրոցներում, իսկ ամեն տեսակ բարձրագոյն դպրոցները այդ երկրում ընդունվում են անխտիր երկու սեռի ուսանողներին:

Միայն Հիւսիսային Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների հանրապետութիւնն է (և այն էլ այդ հանրապետութեան մի քանի նահանգները միայն), որտեղ վարդապետը ընդունված է եւրոպական իրաւունքներով երկսեռ դպրոցների սխումբը, սկսած տարրական միջնակարգ դպրոցներից, մինչև բարձրագոյն դպրոցները:

ԲԱՆԱՄԱՐԱՆ

ԱԿՆԱՐԿՆԵՐ

XI

— Միթէ կարելի է այդպիսի բան անել: Պի. ՕՏՈ ՎՈՐԵ ՅՆԱԵՏ ԿՏՈ ԿԱՅՈՒ:
— Ինչ է, ինչ է պատահել:
— Իբրև թէ չը գիտեմ. ամբողջ քաղաքը խօսում է: Այդ աստիճանի էլ վերաբերել կանանց, և Հայունեաց ընկերութիւնը:— ՕՏՈ ՎՈՐԵ ՅՆԱԵՏ ՎՈՐԵ:
— Ես ձեզ չեմ հասկանում, տիկին: Ի սէր Աստուծոյ, նախ քան քաղաքից, թէ բանը ինչուին է:
Այդ յարձակումը, ընթերցող, ես կրեցի մի տան մէջ, Հայունեաց Բարեգործական ընկերութեան: Օգտին դեկտեմբերի 9-ին տուած երեկոյթից երեք օր յետոյ: Գիտե՞մ որ տուն մտել և դեռ չը բարեւած հիւրասիրական հաստատանց, այդ «Փի»-երով և «ՎՈՐԵ»-երով ինձ վրա յարձակեց աստիճանը:
Ես բոլորովին զուլաւ կորցրի: Մտածում էի. ինչ յանցանք եմ գործել: Արդեօք ես թէ իմ բարեկամը մարդ եմ խաբել, օրորող եմ անպատեհ... թէ մի չարագործութիւն կատարել:
Այդ յարձակումը ինձ աւելի դարձաւ քան և այն պատճառով, որ աստիճանը ձանձաղված է իբրև մի խեղդ և խնամելիք լինել, իսկ նրա առա-

նա սրտով ինչն ամենքին յայտնի է. նա շատ քիչ է տաքանում, և այն էլ շատ կարևոր դէպքերում:
— Բացառելով, միջնակարգ, բանը ինչուին է:
Իմ այդ խօսքերը վրդովեցրին ներկայ եղող բոլոր տիկիններին: Նրանք միաբերան կրկին յարձակում գործեցին:
— Ինչ անեղ էք ձեռնում. իբրև թէ չը գիտեմ. չէք լսել: Մի քանի օր է ամբողջ քաղաքն է խօսում:
— Հաւատարմութեամբ, չը գիտեմ:
— Հայունեաց ընկերութեան» պարահանդիսին ներկայ էի:
— Ներկայ էի:
— Այնտեղ ոչինչ չը տեսնեմ:
— Ինչպէս չէ. բաղձաթիւ մարդիկ և կանայք:
— Ուրիշ ոչինչ չը նկատեցի:
— Ախր ինչ:
— Ինչպէս թէ ինչ, նորից վրդոված բերանով դուռացին բոլոր ներկայ եղող խնամելիք հայունները:
— Թող տուէք, տիկիններ, մի քանի խօսք պատճառ մի է: Գուցէ մի բանի դէմ վրդովված էք, և ահա այդ բանն է, որ ձեզ այստեղ հաւաքել է: Ներկայումս մենք այնքան կարեւոր հարցեր ունենք, որ իսկի զարմանալի չէ, երբ խնամելիք հայ կանայք հաւաքվում են, որ իրանք էլ մտածեն մի բան անել և մի օգնութիւն ցուցնալ հասարակական ընթացիկ ցաւերին: Սակայն

Բարոյագէտ մանկավարժների մի յայտնի դպրոց այն կարծիքն է, որ կինը և մարդը, իրանց կեանքի ամենաբնորոշ հասակից պէտք է իրար ճանաչել սովորեն, պէտք է միասին ընթանան կեանքի ասպարէզում, որպէս զի իրար աւելի յարգեն, իրար աւելի զնահատեն:

Բարոյագէտներից շատերը տղամարդկանց անբարոյականութիւնը վերաբերում են այն առանձնացած դիրքին, որը բռնում է տղամարդը իր կեանքի ամբողջ ընթացքում, սկսած իր դպրոցական տարիներից:

Պէտք է այնպէս անել, որ տղամարդը, սկսած իր պատանեկան և երիտասարդական հասակից ոչ թէ միայն ոչինչ բաւականութիւն չը գտնէր փչացած, անառակ կանանց շրջանում, բայց և կատարեալ զրուանք զգար դէպի կանանց այդ շրջանը: Գրա համար հարկաւոր է մարդուն, իր ամենաբնորոշ հասակից մտեցնել, մտերմացնել օրինաւոր, համեստ, ազնիւ կանանց շրջանին: Այդ նպատակին հասնելու համար ամենագործնական միջոցն է երկու սեռերի ներկայացուցիչների ազնիւ, համեստ ծանօթութիւնն ու փոխադարձ մտերմութիւնը զարդի նստարաններից բացած...:

Թող զարդը, լինի դա սկզբնական, միջնակարգ, կամ բարձրագոյն ներկայացնէ ընտանիքի շարունակութիւնը, ներկայացնէ հասարակութեան պատկերը, երկու սեռի ազնիւ, բարեմիտ, աշխատասէր քաղաքացիների ընկերակցութեան պատկերը. — և այն ժամանակ տղամարդը ընտանեային ազնիւ կնոջ հասարակութեանը, մտերմանալով ազնիւ կնոջ տիպի հետ, զրուանքով կը փախչի անառակ կանանց անտուղջ հասարակութիւնից:

Երկուսն զարդը կը կազմակերպէ տղամարդու բանւորութիւնը կը զարգացնէ նրա մէջ կամքի ոյժը, մի և նոյն ժամանակ կնոջ հետ ունեցած իր մտերմական ընկերակցութեան շնորհով կը մեղմացնէ նրա բարքը ու վարքը:

Եւ երբ որ տղամարդը հակում կը զգայ դէպի այն զբաղմունքը, որը բնածին է իւրաքանչիւր մարդկային անհատի մէջ, այսինքն դէպի սէրը, — ահ անպատճառ հակում կը զգայ դէպի առողջ, ընտանեկան,

ազնիւ սէրը, դէպի փոխադարձ անկեղծ զգացմունքների վրա հիմնված սէրը, և ոչ թէ դէպի մարմինն ու հոգին մաշող, վարձական, անառողջ սէրը:

Քանի որ հասարակութիւնը աւելի և աւելի է հեռացնում պատանուն և երիտասարդին ազնիւ, օրինաւոր կնոջ շրջանից, — այնքան տղամարդը աւելի և աւելի է առանձնանում ու մոտենում անառակ կնոջ շրջանին, աւելի և աւելի է հակում զրուանքի վարձական սէրը:

Անկեղծ, սերտ և ազնիւ փոխադարձ յարաբերութիւնները երկու սեռերի ներկայացուցիչների մէջ, նրանց փոխադարձ մտերմութիւնը իրանց մանկական, պատանեկական և երիտասարդական հասակներում — ստեղծում է երկու սեռերի մէջ ազնիւ յարաբերութիւններ, ստեղծում է նրանց մէջ փոխադարձ շիտակ և առողջ յարաբերութիւններ իրանց կեանքի մնացած ընթացքում, հաստատ հիմքերի վրա դնելով և ընտանիքը ապագա հասարակական ընկերակցութիւնը:

Գ. Ա.

ՆԵՐԿԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍԱՐԱԿԱՆ ԿԱՐԾԻՔ

Շատ անգամ է մեզ պատահել կարգաւ լրագրութեան մէջ թղթակցութիւններ, մասնաւորապէս Բաղից, որոնք իրանց բովանդակութեամբ կարողացել են պատկերացնել ընթերցողների առաջ, մեր հասարակութեան մի յայտնի շրջանի դիպուկաւոր կամ անդիպում երիտասարդների իսկական պատկերը, երիտասարդների, որոնք այսպէս թէ այնպէս կարողացել են ձեռք բերել որոշ իրաւունքներ, այս կամ այն «խօջէինի» մօտ ծառայութեան մտնելով:

Այդպիսի թղթակցութիւնները, որպէս զուտ ճշմարտութիւն, տպագրութիւն են թողնում նրանց վրա, որոնք իրանց կաշուի վրա են փորձած» դրանց ճշգրտութիւնը և կարողանում են ատելութիւն առաջացնել դէպի այն հերոսները, որոնք իրանց դո՛ւր թուրթիւնն ու անձնութեան, և իրանց ոյժի անհամեմատ մեծութեան վրա կատարելապէս համոզված են: Յաւախ այն է,

իսկ եթէ ոչ կը լռեմ, որովհետեւ խայտառակութիւն է «փառք» լոյս աշխարհ դուրս բերել: Գրանից յետոյ շատ տեղ գնացի: Երեկոյցից, և ամեն տեղ ինտելիգենտ հայ կանայք, նախկին և այժմեան հասարակական գործիչ հայ կանայք այդ հարցով էին դրադաւած: Խօսակցութեան զըլլաւոր նիւթը դա էր: Օրվայ հարցը դա էր...

— Ախր, հոգիներս դուրս եկաւ սպասելով, կը բացականչէ անպատճառ ընթերցողը, ախր մի պատմեցէ տեսնե՞ք բանը ինչուին է:

Ահա պատմում, բայց ամաչում եմ պատմել իմ իմացածը. ճշմարիտ ամաչում եմ: Ես չէի հաւատում իմ լսածներին, և կարծում եմ, որ ընթերցողն էլ դժուար կը հաւատայ, երբ ես հաղորդեմ իմ լսածը: Սակայն պէտք է պատմեմ:

Գրիտոսի 1890 թվականի դեկտեմբեր ամսի 9-ին, կիրակի օր, երեկոյան, Գօլովինսկի պրօսպեկտի վրա գտնվող աղուականների ժողովարանում, — որ թարգմանի հայոց կըլը, — նշանակված էր «Հայունեաց Բարեգործական ընկերութեան» պարահանդէս: «Հայունեաց Բարեգործական ընկերութեան» վարչութիւնը յայտարարել էր տեղական բոլոր լրագրողներին, որ պարահանդէս եկողներին պարտքները պէտք է ֆրակ (ըստ «Արձագանքի» պոչադդեստ) հագնեն, իսկ չը պարտքները՝ սև շոր:

Հաւաքվում են հիւրերը: Ի հարկէ մեծ մասամբ հայկական քթերը, և թասակալիկները: Սկսվում է պարը: Ընկերութիւնը անաշուղդ ղեկավարող

զան անպիտան չիլիկներ մի անգամ քանակութիւնը չիլիկ դու աղ անգամները մեզ նման ամենին բաղանիք չը գնայիր, այն ժամանակ ինչ կը լինէր քո հայր: Սրանից յետոյ պարծեցիր քո բնական մաքրութեամբ: Բաւորիք ժամի չափ մանգալուց, մանաւանդ կիզիչ արեգակի տակ, քո մաշկըր ծածկում են առատ քրտնեղով, որը հաւաքում է քո զխարկի տակ, և դրա հետեանքն ան է լինում, որ զանազան տեսակ կեղտ է հաւաքում քո կաշուի վրա և քո մաշկըր մէջ: Մի-թէ դրա նման մի բան լինում է մեր կարծ մազով ծածկված կաշուի վրա: Գոյ մարմնի հարթ սպիտակ կաշին անպայման չափում է կեղտոտութիւնը թոյլից, որ թողը չըրտնալ կարելի է հեռացնել մարմնից, քո կեղտոտութիւնը մէկի, սեւամորթ չեղրի—կաշուից հոտած ճարպ է արտադրւում, իսկ շուրջ, որը որսի ժամանակ քեզ հետ ամբողջ օրը վազվել է, վերադառնում է չոր կաշուի: Գոյ թթի մէջ թողը խառնվելով լորձոնքի հետ, գիտես թէ ինչ է գոյանում. քո ականջները պարտաւորում են զեղնազոյն չիլիկ, որի օգուտը քո գիտութեամբ զեռ մինչև այժմ չէ ապացուցված, իսկ այդ չիլիկը անհրաժեշտ է հեռացնել, թէ չէ դու կարող ես խելանալ: Գոյ ատամները, երբէն ատակազոր կը թողնան նրանց, ծածկվում են զինուէրով և դրանից նրանք հոտում են: Բաց այդ իմ կամ քեզ չըրտնալով կենդանիները բնականորէն և դու բոլորովին հակառակ կը տեսնես: Գոյ կոնները տակից հոտ է փչում և լուսնաւոր անգամ յաճախ չես աղաւթում այդ հոտից: Կարող ես արդեօք դու ինձ նկատել, որ իմ բնականորէն փառ հոտ ունի: Փորձիր տեսնելը ապրիլ արտադրանքների մէջ, իմ արտադրանքը և բնականորէն միատեղ են: Վերջապէս քո ոտները: Զոյց տուր ինձ մի կենդանի, թէկուզ հենց խողը, որի ոտները մաքուր չը լինեն. համեմատիր դու եղջերուի ոտները, որը օրվայ ընթացքում 80 կիլոմետր փազլ է, հեռակա զինուորի ոտների հետ, որը միայն 30 կիլոմետր ճանապարհ է անցել: Այս, իմ խելք բարեկամ, դու բնականաւորէն այնպէս կեղտոտ ես, որ միայն անդադար ջանքեր գործ դնելով և չը լաված, հրէշային խորամանկութիւններով քեզ աղողվում է հասնել այն բանին, որ քեզ նմանների մէջ զղուանքի առարկայ չը դառնաս: Գուտ ասիված ես հնարել խողանակներ մաշկերի, ատամների, եղունգների համար, ականջի դղարներ, սպոնգեր, անձեռոցիներ, մորթաներ, ածելիներ և յետոյ զիստէ թէ էլի որքան գործիքներ և անուշաճու իւղերի տեսակներ: Որքան էլ զբաղվէր դու ձեր անձով, բայց էլի մնում էր կեղտոտ և երբէն ապացուցներ էր ուղում—հետադուրեցէք պարահանդիսի դահլիճի օդը պարերից յետոյ: Կամենում ես դրազ կը գամ քեզ հետ: Թող մեզ երկուսիս և փակեն մի սենեակում առանց ջրի, քեզ քո շորով, ինձ—իմ կաշուիս մէջ, և 15 օր անցնենալուց յետոյ, մենք երկուսս էլ թող ներկայանանք դատարանին, և թող մինն անգամ դատաւորները մարդկանցից լինեն ընտրված: Կարող ես հաւատացած լինել, որ ամենախիստական խողը դու կը լինես, և ոչ թէ ես: Վերջապէս, որպէս գաղտնիք, կասեմ քեզ, որ մենք մարդ ենք աւտանում մեզանից ամենակեղտոտ արարածին և ես կարծում եմ, որ մենք աւելի իրաւունք ունենք այդպէս վարվելու, քան թէ դուք:

„ՄՇԱԿԻ“ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԵՐ

ԿԱԼԿԱԹԱ, 19 դեկտեմբերի: Թագաժառանգ Յեսարելիչ երէկ վերադարձաւ Բոմբէյ և երկու-յան ուղևորվեց Ամէդաբադ, ուր կը հասնի հինգշաբթի առաւօտեան: Ուրբաթ օր Նորին Բարձրութիւնը կուղևորվի Տաղաթ: Թագաժառանգ Յեսարելիչի Բաւոլպուրում անելի ճանապարհորդութեան մանրամասնութիւնները զեռ չեն որոշված:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 20 դեկտեմբերի: Լրագրիչները լուր են հաղորդում, որ ժողովրդական լուսաւորութեան միջնադպրոցական կից հիմնված է մի յանձնաժողով՝ քաղաքային ուսումնարանների ծրագիրը վերաքննելու համար:—«Новое Время» լրագիրը հաղորդում է, որ որբանոցները կերպարանափոխելու հարցը վերջնականապէս վճռված է ինամակալների ժողովում:—Երկրագործութեան զեպարտա-մենտը ենթադրում է 1891 թվին Ռուսաստանի հարաւային կողմերում, փորձի համար, չուտ հաս-նող բրինձ ցանել, որը հասնում է 60 օրվայ ըն-թացքում:

ՏԵՂԵԿԱՑՈՑՑ

ԱՆԴԻԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱՅՈՒՐԻ

Փոստային գնացքը ուղևորվում է

ԹԻՖԼԻՍԻՑ դէպի Բաթում . . . 8 ժ. 40 ր. առաւ.
ԲԱԹՈՒՄԻՑ դալիս է Թիֆլիս . . . 11 > 8 > երեկ.
ԹԻՖԼԻՍԻՑ դէպի Բաթում . . . 12 > 8 > երեկ.
ԲԱԹՈՒՄԻՑ դալիս է Թիֆլիս . . . 7 > 40 > առաւ.

Այդանքա-ճանապարհորդական գնացքը

ԹԻՖԼԻՍԻՑ դէպի Բաթում . . . 3 ժ. 10 ր. ցերեկ.
ԲԱԹՈՒՄԻՑ դալիս է Թիֆլիս . . . 8 > > > առաւ.
ԹԻՖԼԻՍԻՑ դէպի Գանձակ . . . 9 > 45 > առաւ.
ԳԱՆԶԱԿԻՑ դալիս է Թիֆլիս . . . 8 > 20 > երեկ.

ՌՈՒՍԱՅ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՇՈՂԵՆԱԻՐ

Ամառնային երթիկներով

ԵՐԵՎԱՆԻՑ օրերը, երեկոյան 4 ժամին, շողկնաւոր բաթումից ուղևորվում է Օղէսա՝ Սու-խումի և Նոյօրօսիյսկի վրայով:
ՀԻՆԴՆԱՐԹԻ օրերը, երեկոյան 4 ժամին, ուղ-ղակի ընդունով, Նոյօրօսիյսկի վրայով:
ՇԱՐԱՑ օրերը, 8 ժամին երեկոյան, չըրական ընդունով, բոլոր նաւահանգիստների վրայով:
ԵՐԿՈՒՇԱՐԹԻ օրերը, 7 ժամին երեկոյան, ար-տասահմանեան ընդունով դէպի Կ. Պոլիս:

Խմբագիր-հրատարակող՝ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐՇՐՈՒՆԻ

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

ԹԻՖԼԻՍԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ յայտնում է ընդհա-նուր գիտութեանը, որ դեկտեմբերի 28-ին, ներկայ թւի, ցերեկվայ ժամը 12-ին, իր ներկայութեամբ, տեղի կունենայ աճուրդ կապալով տալու համար քաղաքային կրպակ-ները, որոնք գտնվում են Սոլդատսկի ամրած թաղարում: Կօնդիցիաները կարելի է տես-նել քաղաքային վարչութեան գրաստաններ ամեն օր, բացի կիրակի և առ օրերից:

1—2

ՍԻՈՆԻ ՓՈՂՈՑԻ ՎՐԱ ԳՏՆՎՈՂ ՆԱԽԻՆ
ԱՆՍՆԵԱՆ ՔԱՐՎԱՆՍԱՐԱՑՈՒՄ

ԱՃՈՒԴՈՎ արվում է վերի յարկը և առանձին № 7 մազաղինը: Աճուրդ լինելու է 1891 թ. յունվարի 17-ին, երեկոյան 8 ժամին, Մարիամեան-Յովնանեան ուսումնարանի տան մէջ:—ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ մասին կարելի է տեղեկութիւն տոնալ քարվանսարայի կա-ռավարիչ պ. Զ. Գուլուկանից:

2—3

Շաբաթ, դեկտեմբերի 22-ին, Թիֆլիսի Աշխուականների բանկային թատրոնում Պ. ՏԵՐ-ԳԱԻԹԵԱՆ մասնակցութեամբ Տ. տ. Արտաբեկեանի և Սաթլիսի Չիլիանի, Օր. օր. Շ. Բանանեանի, Գ. Գոլշեանի և Վ. Թադէոսեանի, պ.պ. Տիգրանեանի, Թարխա-նեանի, Մատինեանի: Թաւարեգեանի, Մանասեանի և Խաչատուրեանի կը տայ

ՓԱՅԼՈՒՆ ԲԶԷԶ

Կօմէդիա երեք արարուածով, հեղ. Վ. Սարգս, թարգ. պ. Մանասեանի: Տոմակ-ները վարորդը ծախվում են պ. Գառուրեանի լամպաների խանութում սովորական գնե-րով:

Սկիզբն է երեկոյան 8 ժամին:

2—2

ՍԱՐՊԻՆԿԱՅԻ ԱՐԴԻՒՆԱԳՈՐԾՆԵՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
ՍԱՐԱՏՈՎՈՒՄ

Սկզբն 1891 թւի

ՍԱՐՊԻՆԿԱ

Չեռագործ հիւսուածք, սեփական մշակութեան, ամենանոր և զեղարուեստական նկարներ

Ծախվում է մաս-մաս և մեծ քանակութեամբ, ուղարկվում է Ռուսաստանի բոլոր քաղաքները: ՍԱՐՊԻՆԿԱՅԻ ՆՍՈՒՇՆԵՐԸ ուղարկված են ներկայ թւի նոյեմբերի 15-ին, արքունի, 45 կապէկով: Գները և պայմանները այլօրի համեմատ (գրադրութիւնը ուսուերէն լեզուով):

6—10 (2)

ՓՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱԽԱԳԵԱՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
MESSAGERIES MARITIMES
(ՄԵՍԱՃԸՐԻ ՄԱՐԻՏԻՄ)

Կանոնաւոր և ուղղակի երթիկութիւն ԼՕՆԴՈՆԻ և ԲԱԹՈՒՄԻ մէջ և փոխադարձ: Ուրբաթ, 28 դեկտեմբերի (9 յունվարի) դուրս կը գնայ ԲԱԹՈՒՄԻՑ ERIDAN (ԷՐԻԴԱՆ) շողկնաւոր, նաւապետ NEGRE (ՆԵԳՐ) դէպի Կ. Պոլիս, Մարսէյ, Հալի, Լօնդօն, մանկ լով և միջանկեալ նաւահանգիստները:
Ազնեաները՝ ԲԱԹՈՒՄԻՄ պ. Գ. ԷՍՍԷՆԹԵՐ, ԹԻՖԼԻՍԻՄ՝ ԳԵՌԻԳ ՀԵՉՈՒԹԵԱՆ ՀԵՉՈՒԹԵԱՆ, իսկ ԲԱԹՈՒՄԻ մէջ՝ ԳՕԼՈՂԼՈՒՍԻ:
2—2

ՏՕՆԱԾԱՌԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ԳԵՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԱԳԱՋԻՆ

Վ. ԳՐԻՎ ՆԱԿԻ

Ստացաւ ահադին ընտրութիւն ԸՆԾԱՆԵՐԻ, ԶԱՐԻՐԻ և ամեն անհրաժեշտ պարագա-ները ՏՕՆԱԾԱՌԻ շքեղ և էփան սարքի համար: Օտարաքաղաքացիների համար կը պատրաստի և յարմարեցրած սարք ու կարող թէ փոքր և թէ մեծ ՏՕՆԱԾԱՌԻ համա-սկսած 5 ռուբլու մինչև 150 ռ. արժողութիւնից: Պատրաստ են անմիջապէս ուղարկվի-լու: Կայ սենեակի ԲԵՆԳԱԼԵԱՆ կրակ և նմանապէս պարփակեցական ժողովածու, շքարկերում, ընծայի համար:
4—5

Advertisement for Kakao and other products. The image shows a box of Kakao with the text "Питательный напиток" (Nutritious drink) and "Чистый Какао" (Pure Kakao). The box is decorated with a portrait of a man and the word "Блокер" (Blocker). The text on the box is in Russian and Georgian.

Միակ պահեալ կապալանով և փոխարկութեան մէջ փոխարկում և բազում:

Բացված է
„ԲԱԶՄԱՎԷՊ“ ամսաթիւթի բաժանոց
դադրութիւնը 1891 թւականին, 49-րդ տարի, վե-
նետիկ, Ս. Ղազար:

Տարեկան գինն է 10 ֆրանկ. Ռուսաստանի հա-
մար 4 ռուբլի ճանապարհածախսով:
Բաժանորդ դրուել ցանկացողները կարող են
գիմել ուղղակի խմբագրութեանս. Wenise (Italie)
St. Lazare. Redaction de la Revue «Basmavep»
և կամ առ գործակալ մեր օր ի Տիֆլիս՝ պ. Թ.
վակիմ Չաթալպաչեան:
2—3

1891 Ե. տարի
ՀԱՆԴԻՍ ԱՄՍՈՐԵԱՅ

Կը հրատարակուի ամեն ամսոյ սկզբին, աւել
ընդարձակազոյն ծաւալով. այն է իւրաքանչիւր
թիւրմն 32 կրեա մեծադիր:

Տարեկան բաժանորդագրութիւնն է Ռուսիոյ
համար ճանապարհի ծախսով 4 ռուբլի թղթա-
դրամ:

Հասցեն՝ Вѣ Бѣну (Austria). A la redaction de
la revue «Handess» a Wienne (Autriche) VII. Me-
chitharistengasse 4.—Թիֆլիսում և գաւառներէն
բաժանորդ դրուել ցանկացողները կարող են դի-
մել պ. Յովակիմ Չաթալպաչեանին, պ. Կ. Մու-
թաֆեանցի գրասենեակում:
7—3

ՏՕՆԵՐԻՆ ԳԵՂԵՑԻԿ ԸՆԾԱՆ

Մօակվայում հրատարակված
«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՓԱՌԻ» ԿՈՉՈՒՄՍ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐԸ
Օրինակի գինն է մի ռուբլի.
100 օր. գինն է 70 ռ., 50 օր. գինն է 38
75 օրինակի գինն է 60 ռ., 25 օր. գինն է 20 ռ.
Հինգ օրինակից պակաս գնողներին խնդրում
էրարկել ճանապարհածախսը:
Յանկացողը կարող են գիմել՝ Москва. Армян-
ская церковь. Ивану Паносову.
1—3

„ДОНСКАЯ ПЧЕЛА“

(годъ XVI).

Какъ и въ теченіи минувшихъ пятнадцати лѣтъ, будетъ выходить два раза въ недѣлю по четвергамъ и воскресеньямъ.

Пѣль газеты—служеніе интересамъ Приазовскаго края: разработка вопросовъ, касающихся экономической жизни этого края, своевременное обсужденіе всѣхъ явленій, имѣющихъ ближнее соприкосновеніе съ мѣстной жизнью, оглашеніе болѣе или менѣе важныхъ событій, текущая жизнь и мѣстные новости.

Жизнь окружающихъ городовъ и другихъ соседнихъ мѣстностей въ «Донской Пчелѣ» имѣетъ всегда обширное мѣсто.

Торговый отдѣлъ «Донской Пчелы» доведенъ до самыхъ широкихъ размѣровъ: коммерческія свѣдѣнія, цѣны Ростовскаго, Таганрогскаго, Новороссійскаго и другихъ торговыхъ рынковъ. Этотъ отдѣлъ особенно важенъ для всего торговаго міра Кубанской, Донской, Терской областей, Екатеринославской, Воронежской и Ставропольской губерній, гдѣ «Донская Пчела» уже успѣла получить достаточную извѣстность, какъ необходимое подспорье для торговаго сдѣлокъ.

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА:

Въ Ростовѣ на-Дону.	Съ доставкой на домъ въ Ростовѣ и перепиской иногороднимъ.
на годъ 6 р. —	на годъ 7 р. —
> полгода 3 > 50	> полгода 4 > —
> 3 мѣсяца 2 > —	> 3 мѣсяца 2 > —

За перемѣну адреса редакція взимаетъ 25 коп.

Письма и деньги адресуются исключительно въ контору редакціи «Донской Пчелы» въ Ростовѣ на-Дону.

Редакція покорнѣйше проситъ гг. иногороднихъ подписчиковъ присылать свои требованія заблаговременно, написавъ свои полные адреса четко и разборчиво.

Премія. Всѣмъ годовымъ подписчикамъ, приславшимъ до 25 Декабря сего 1890 года подписанія деньги за 1891 годъ, будетъ разосланъ безплатно «Донско-Азовскій» русско-армянскій календарь на 1891 годъ.

2—3

Редакторъ-Издатель И. А. Теръ-Абрамянъ.